

### [Busch-Jensen.]

til Tid. Man kunde sige med et Paradoks, at al Ret har sin Oprindelse i Uret. Der findes mig bekendt ikke den Stat i Europa, hvis Forfatning — som er Rettens Grundpille — ikke hviler paa en Revolution, uden at Staterne derved har mistet Karakteren af Retssamfund.

Men for at blive ved Danmark, lad os saa blot mindes Enevældens Indførelse. Der er vel ingen her, der vil bestride, at den skete ved et Retsbrud. Eller Grundlovens Indførelse i 1849, var den lovlige for en pedantisk juridisk Betragtning? Kongeloven af 14. November 1665 bestemte ikke blot, at Kongen alene skulde have højeste Magt og Myndighed til at gøre Love og Forordninger efter sin egen gode Vilje og Velbehag, den foreskrev ogsaa, at Kongeloven som Landets rette Grundlov skulde forblive „uforanderlig og uryggelig“. Kong Christian den Femtes Danske Lov af 15. April 1683 foreskrev den allergrusomste Straf for den, der med Raad eller Daad vilde foretage nogen Forandring i Kongens absolutte Arveregering. Dette Straffebud er, saa vidt jeg kan se, først ophævet ved Straffeloven af 10. Februar 1866. Grundlovens Fædre har altsaa for saa vidt i mange Aar gaaet med en rædsom Straffetrusel over Hovedet, men jeg mener nu ikke, at de har sovet uroligt af den Grund.

Jeg tror ikke, det er muligt at tage Livet af den tilsyneladende udødelige Vildfarelse, at der bestaar Retssætninger af evig Gyldighed. Naar man har lidt mere Kendskab, end Jurister i Almindelighed faar ved Universitetet, til Retshistorien og til Europas politiske Historie, ved man, at ethvert Kulturfolk i sit Liv har gennemgaaet Kriser, hvor ogsaa de formentlig evige Grund-sætninger svigtede. Det er en saadan Krise, Danmark har gennemgaaet under Besættelsen. Danmark har aldrig haft nogen Lovgivning eller nogen Retsgrundsætning om, hvad der skulde ske under og efter saadan en Krise. Om der skal gives en Straffelov med tilbagevirkende Kraft, er overhovedet ikke noget juridisk Spørgsmaal, det er et politisk Spørgsmaal, og ud fra rigtige politiske Overvejelser er der ikke Tvivl om, at Straffelovstillægget skulde have tilbagevirkende Kraft, og skulde have det ikke blot til den 29. August 1943, men til den 9. April 1940. Afgørelsen træffes ud fra en Betragtning, som vender baade bagud og fremad. Skal Landet, naar det kommer i Nød, komme i Fjendevold, staa værgeløst over for Forrædere og Mordere, fordi Lov-

givningen da er lammet og ingen i Fredens Tid har tænkt sig saa grove Forbrydelser?

Vi har altsaa ikke givet Straffelovstillægget tilbagevirkende Kraft, fordi vi synes, det er et nyt Princip, som det er godt at indføre i vor Ret. Vi har gjort det, fordi der ikke var andet at gøre, vi har gjort det med fuldt Kendskab til, at vor grundfæstede Retsopfattelse i Almindelighed maa vende sig mod Love med tilbagevirkende Kraft. De af os, der er Jurister, har gjort det med klar Forstaaelse af, at vi stod ikke over for et juridisk Spørgsmaal, men over for et politisk Spørgsmaal, som den almindelige juridiske Rutine ikke har Kompetence til at snakke med om. Vi har altsaa ikke den Opfattelse, at vi under et Pres af Tiden, i en snæver Vending, har handlet uret, har brudt en hellig Retsgrundsætning. Vi har handlet, som vi gjorde, fordi vi ikke nærede nogen Tvivl om, at vi handlede ret og rigtigt, paa samme Maade som de handlede ret og rigtigt, der gav os Grundloven i Stedet for Kongeloven, skønt deres Gerning efter gældende Lov var Højforræderi og hjemfalden til haard Straf. Jeg kan ogsaa udtrykke det saadan, at Retten bryder heldigvis en Gang imellem frem som et nyt Kildespring, der skyller gammelt Papirjuristeri bort.

Jeg vender tilbage til den Aktion, som har været rejst mod Straffelovstillægget, og som paa Kriminalistmødet mundede ud i den Paastand, at Loven var „daarligt gennemtænkt, slet formuleret og paa visse Punkter af Indhold den mest reaktionære, al Sagkundskab trodsende Lov, der i Mands Minde er vedtaget her i Landet“. Efter denne Forberedelse kunde man vel tro, at der vilde være kommet noget epokegørende ud af Professor Hurwitz's justitsministerielle Kommission. Dette er nu ingenlunde Tilfældet. Forklaringen er maaske den, at den specielle kriminologiske Linie, som Dr. Hartvig Jacobsen havde lagt op paa Kriminalistmødet, led en krank Skæbne under Mødets videre Forløb; dernæst, at den højtererede Justitsministers for ikke længe siden fremsatte Forslag om Masseløsladelser — som Hurwitz-Kommissionen havde billiget — fik den Skæbne paa Rigsdagen, at der ingenting kom ud af det; derefter Højesteretsdommer Preisler Knudsens Indlæg i „Information“, som nok kunde mane til Eftertanke, og endelig den storslaaede Manifestation fra Modbevægelsen, som kom til at foreligge i de 101 ansete Juristers saa sørgeligt berømte Erklæring. Denne Haandsrækning maatte selv Hurwitz-Kommissionen